

Gh. Buzatu

CORESPONDENȚĂ POLITICĂ ȘI LITERARĂ (1907-1944)

Cercetările întreprinse de-a lungul anilor în arhivele interne și străine (Marea Britanie, SUA, Federația Rusă, Germania, Franța), pentru documentare la tema **România și războiul mondial din 1939-1945**, s-a soldat cu depistarea unui extrem de bogat material acoperind toate aspectele evoluției țării noastre în cursul veacului al XX-lea¹. Cum era de așteptat, au ieșit la iveală acte de interes fundamental privind implicarea în viața politică a unor personalități de prestigiu ale lumii științifice și literare și, nu mai puțin, mesajele unor politicieni spre mediul respectiv. După cum se desprinde din acest prim set de 50 de documente, motivele contactelor au fost diferite, nicidecum cu precădere politice ori literare. Ceea ce este decisiv în aprecierea paginilor de corespondență anexate constă în faptul că, în cuprinsul documentelor, întâlnim semnături pe acte originale, adrese și referiri la personaje de-acum celebre ale veacului trecut, dintre care menționăm absolut fără nici o ordine de preferință: N. Iorga, N. Titulescu, Radu Rosetti, Ion Petrovici, Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru, I. Simionescu, I. Al. Brătescu-Voinești, Virgil Madgearu, Gh. I. Brătianu, Constantin C. Giurescu, Liviu Rebreanu, Victor Eftimiu, Alexandru Marcu, N. Cartoianu, D. Caracostea, N. Bănescu, D. Gusti, G. Oprescu, Al. Rosetti, Mihai Ralea, P. P. Panaitescu, I. D. Ștefănescu, A. Golopenția, Mircea Vulcănescu, G. Enescu, C. Daicoviciu, I. Conea, dar și Mareșalul I. Antonescu, Regele Mihai I și Regina-Mamă Elena, Barbu Știrbey, Iuliu Maniu, I. Mihalache, Constantin (Dinu) I. C. Brătianu, Mihai Antonescu, dr. N. Lupu, C. Argetoianu, G. G. Mironescu, A. C. Cuza², după cum, nu mai puțin, Papa Pius XX, O. Salazar ș.a.

- I -

N. Iorga către Prințul Barbu Știrbey

29 mai 1907

Stimate prietene³,

Felicitările unui om ca d-ta, unul din cele mai loiale caractere ce se află în România, e o frumoasă răsplată pentru ostenele și nedreptățile din ultimele săptămâni.

Îți urez, din parte-mi, ca, într-un viitor apropiat, rupând lanțurile de prietenie și partid care te țin într-un partid, să biruiești însuși în lupta dreaptă și rodnică pentru acel ideal și

¹ Unele materiale au fost deja valorificate, cel mai recent în volumele Gh. Buzatu, Corneliu Buchineț, eds., **Arhive secrete, secretele arhivelor**, I-II, Editura „Mica Valahie”, București, 2005; Gh. Buzatu, **Hitler, Stalin, Antonescu**, Editura „Mileniul III”, Ploiești, 2005

² Despre pregătirea și participarea politicienilor și militarilor, despre rolul și rostul Regelui în declanșarea și desfășurarea loviturii de stat de la 23 august 1944, aspecte reflectate în corespondența privată inedită, vezi, îndeosebi, Gh. Buzatu, **Probe epistolare ale complotului din 1944** (comunicare susținută la sesiunea Centrului de Istorie și Civilizație Europeană al Filialei Iași a Academiei Române, Iași, 24 mai 2006; sub tipar – Constanța, 2006)

³ ANR, fond Barbu Știrbey, dosar 13, f. 112

democrație care sigur ne poate mântui.

Primește, te rog, încredințarea deosebitei mele considerații și unei sigure prietenii.

N. Iorga

- II -

[1931] N. Titulescu către I. Antonescu

ROYAL ROUMANIAN LEGATION
LONDONScumpe prietin⁴,

Neavând regulat presa noastră la îndemână, am aflat prea târziu avansarea D-tale ca general⁵, pentru a te felicita prin telegramă.

O fac acum. Din toată inima, îți urez, scump Antonescu, la încă mare și mereu pentru țară.

Colaborarea noastră la Londra⁶ mă îndrituiește să știu că adresez aceste urări unui bun român și unui bun prieten.

Rog prezintă omagiile mele respectuoase Doamnei Antonescu și crede în vechea mea afecțiune⁷.

Titulescu

- III -

Victor Eftimiu către Ion Mihalache

226 Rue de Rivoli

Paris, 6 februarie 1935

Scumpe Domnule Președinte⁸,

1) Informații pe care le-am cules recent la Bruxelles și care mi-au fost confirmate ieri, aici, indică o apropiată devalorizare a francului belgian. Nu știu până la ce punct această devalorizare este sugerată de francezi, care ar încerca această experiență pentru a o aplica la ei, după. Un prieten, deputat belgian, mi-a susținut acest punct de vedere.

2) Cea mai mare risipă din bugetul nostru mi se pare a Ministerului de Externe. Cu toată scumpetea vieții, în Occident

⁴ ANR, fond I. Antonescu, dosar 18, filele 1-2

⁵ 10 mai 1931

⁶ Unde, în 1923-1926, colonelul I. Antonescu a funcționat ca atașat militar

⁷ Ion Antonescu avea să-i transmită felicitări, la 2 decembrie 1931, lui N. Titulescu de ziua apropiată a numelui: „... Te rog să crezi că ele sunt expresia sentimentelor care îți le păstrează nu un bun prieten, ci unul foarte bun și foarte sincer. Unul dintre aceia care nu leagă prietenii de ocazie și, deci, nu le abandonează când nu contează” (ANR, fond I. Antonescu, dosar 18, f. 3). Totodată, îl asigura pe destinatar: „Cu mintea, cu munca și cu sentimentele mele de patriotism, de prietenie, de stimă și de admirațiuni și devotament nu am făcut și nu fac speculă niciodată. Mi-am iubit, servit și stimat prietenii foarte puțini pe care i-am avut, ca și Patria, fiindcă nu am legat prietenii decât cu aceia care au înțeles să servească neamul cu aceeași continuitate și dezinteresată dragoste ca și mine” (*ibidem*, f. 3-4)

⁸ ANR, fond I. Mihalache, dosar 11, f. 328

diplomații noștri sunt exagerat plătiți. Cred că dacă li s-ar reduce cu 50% lefurile, nici unul din ei n-ar demisiona, căci și jumătate din ce primesc le-ar ajunge să trăiască demn. D. Titulescu, al cărui prestigiu crește mereu în străinătate și de-al cărui concurs trebuie să se asigure și guvernul de mâine, trebuie convins prietenește să nu mai apere cu atâta dârzenie punga colaboratorilor, fiindcă e o mare nedreptate față de alți cetățeni români.

Cu respectuoase omagii pentru doamna Mihalache, afectuos devotat –

Victor Eftimiu

- IV -

Virgil Madgearu către Ion Mihalache

Gd. Hotel d'Angleterre
A. Meillon
B. Chaurets
30 iunie 1936

Dragă Mihalache⁹,

Azi am sosit aici și mi-am început cura, care e destul de dură.

Am stat 9 zile la Paris și 5 la Londra.

La Paris am văzut din guvern pe Blum, Delbos și Bastid din foștii primi și miniștri pe Laval, Bonnet, Caillaux, Raymond de Monye, precum și numeroși deputați și publiciști.

La Londra am văzut pe subsecretarul de stat permanent la Foreign Office Vansittart, pe fostul ministru de externe A. Chamberlain, pe fostul secretar de la Foreign Office în guvern, conducerea Labour Party-ului, precum și multe personalități din presă.

Impresiile culese sunt favorabile și pentru țară și pentru noi, după cum am să-ți expun detaliat la întoarcere.

Am cetit în ziare că ai fost bine primit la Praga și m-am bucurat.

În schimb sunt cam supărat de ceea ce se petrece în țară. Dacă lucrurile continuă, cred că Dr. Lupu, ca șef al Capitalei, ar fi necesar să se reîntoarcă în țară.

Em am absolută nevoie¹⁰ să mă vindec de catarul de care sufăr la urechea stângă. Dacă mă voi ține de cură, voi reuși, dacă nu – se pot ivi la iarnă complicațiuni.

Te rog transmite asigurările mele respectuoase Coanei Niculina.

Te îmbrățișează –

V. Madgearu

- V -

Generalul I. Antonescu către Prof. Eftimie Antonescu

lubite Tilică¹¹,

Mulțumesc de strădaniile tale. Pentru guvernarea ta îți comunic: În nici un caz Legiunea nu mai poate fi reînviată sub formele politice vechi. Am făcut o greșală pentru că la ea m-a împins curentul de opinie publică. Astăzi, după dureroasa și

⁹ ANR, fond I. Mihalache, dosar 55, filele 11-12

¹⁰ Subliniat în original

¹¹ ANR, fond PCM – CM, dosar 562/1941, f. 766. Generalul răspundea mesajului profesorului din 10 februarie 1941 (*ibidem*, f. 767)

tragica suferință, același curent mă oprește să revin. Deocamdată, liniște, ordine, disciplină și muncă. Politica la repaos. Forțele politice ale nației se vor regrupa sub steagul naționalismului și al creștinismului. Doctrinile la coș.

Cu drag:

Ion

- VI -

**N. Miculescu către Ion Antonescu,
în problema tipării ultimelor volume din
Histoire des Roumains, de N. Iorga**

Dragă Domnule General¹²,

Vin înainte de toate să te felicit din adâncul sufletului meu pentru soluția pe care ai dat-o problemei pusă țării noastre de ultimele complicații ale evenimentelor internaționale, care au adus războiul la hotarele noastre. Ca român sunt mândru de atitudinea pe care o are țara mea.

S-a zis acum câteva zile că Germania ne-a propus să ocupăm Banatul Sârbesc, după ce va fi trecut trupele nemțești în Serbia. Era poate ispititor. Dar ar fi fost o mișelie.

Nu știu dacă în adevăr ți s-a făcut propunerea. În orice caz, am fi putut face ce au făcut ungurii. Eu, ca și cei mai mulți dintre cei cu care am stat de vorbă, suntem fericiți că n-am făcut noi ceea ce au făcut ei. Să le fie de bine.

De altminteri, mișeliile se plătesc mai curând sau mai târziu, chiar în politica externă, mai cu seamă când cei care le săvârșesc nu sunt destul de tari ca să le impună, prin forță, de-a lungul vremurilor și în toate împrejurările.

Foarte puțini din cei cu care am vorbit au fost de altă părere. Am dedus de aici, cu mândrie și cu adâncă mulțumire sufletească, că românul e om de omenie.

Fiecare din scrisorile pe care ți le-am scris era destinată să fie ultima, căci mi-am zis în fiecare dată că n-am, la urma urmei, nici o calitate prin care să fiu îndrituit a te ruga pentru alții ori de a fi ecoul celor ce se vorbesc.

Dar până acum nu m-am putut ține de această hotărâre, fie că am avut obligații morale față de cel care mă ruga să fiu interpretul rugăminții lui, fie că am crezut că am obligația, tot morală, față de țară și față de Domnia-ta, de a-ți atrage atenția asupra ceea ce se vorbește.

De această dată mă țin de hotărârea de a nu mai fi interpretul „gurii lumii”, sunt însă silit să trec peste hotărârea de a nu fi interpretul rugăminții altuia.

E vorba iară de obligația morală pe care o am față de memoria lui Iorga.

Îți spuseseam în ultima mea scrisoare că *Istoria Românilor*, scrisă de Iorga, a fost tradusă în franțuzește tot de dânsul, sub auspiciile Academiei Române și cu cheltuiala Președinției Consiliului de Miniștri.

Din cele zece volume ale acestei opere, primele șase au fost tipărite, al șaptelea era în curs de tipărire când a murit Iorga, iar zațul, care fusese în parte distrus de legionari, a putut fi restabilit. Ultimele două volume traduse sunt în manuscris.

Iorga a fost ajutat la traducerea aceasta de două stenotipiste franceze, angajate de Președinția Consiliului în acest scop.

¹² Scrisoare nedată, probabil de la sfârșitul lunii martie 1941 (ANR, fond PCM – Cabinetul Civil Mihai Antonescu, doar 425, filele 188-189)

Acestea au încă salarii rămase în restanță și D-na Iorga te roagă prin mine să dispui să fie achitate conform angajamentului lor; căci crede că are obligația morală de a le veni în ajutor ca să intre în drepturile lor, - și, de altminteri, ei i se adresează mereu.

Alături o socoteală făcută de stenotipiste, dar rămâne, bineînțeles, să se servească de dânsa – și de alte acte și informații pe care ar crede că-i sunt necesare – cel care va avea însărcinare dată de Domnia-ta să se ocupe de această chestiune¹³.

Pe de altă parte, Academia ar dori – după cum rezultă din copia alăturată adrese a ei către Ministerul Instrucțiunii Publice¹⁴ – ca și ultimele patru volume din *Istoria Românilor* a lui Iorga să fie publicate, căci sunt cerute, zice ea, de „Instituțiile de Știință străine”.

În caz când ai hotărî ca dorința Academiei să fie satisfăcută, – și eu aș alătura și rugămintea mea atât de modestă pe lângă a Academiei –, ar urma ca stenotipistele să fie reținute pe baza vechiului angajament¹⁵, – sau făcându-se unul nou, – până la terminarea tipăririi.

Și, acum, încă o rugămintă, de data aceasta a unui bătrân ieșean, om de treabă, veche cunoștință a mea, Dimitrie Carp, care mi-a trimis alăturate cerere însoțită de o scrisoare plină de atâta durere și deznădejde, încât n-am curajul să nu-ți transmit cererea și rugămintea mea de a o citi și de a o satisface pe cât posibil.

Sper că ai găsit câteva momente să citești scrisoare Locot.-Colonelului „à la suite” – căci a fost scurtă – și că vei găsi câteva clipe ca să o citești și pe aceasta, căci nici ea nu e prea lungă.

Și mai sper că vei satisface atât pe Locot.-Colonelul, cât și pe cei pentru care intervin acum.

Cu toată dragostea, N. Miclescu

ANEXA 1¹⁶

ACADEMIA ROMÂNĂ

București
Calea Victoriei, 125

No. 1018
19 martie 1941

Domnule Ministru,

Suntem informați că din volumele I-IV ale operei regretatului coleg Nicolae Iorga *Histoire des Roumains* (traducerea în limba franceză a lucrării sale *Istoria Românilor*) se află exemplare disponibile în depozit la Institutul de Istorie Universală din șoseaua Jianu, câte 180 exemplare din fiecare volum și că s-ar mai găsi exemplare și la Ministerul Propagandei, în depozitul său din Parcul Carol.

Din [de] altă parte întreg stocul volumelor V-VII, din aceeași operă, tipărite în câte 3 000 de exemplare cu cheltuiala Președinției Consiliului de Miniștri, se află de asemenea depozitat la același Institut de Istorie Universală. Din acest stoc până în prezent nu s-au distribuit decât prea puține exemplare.

Întrucât această operă, fiind publicată sub auspiciile și numele Academiei Române, ne este des cerută, mai ales de

instituții din străinătate, vă rugăm să binevoiți, Domnule Ministru, a da ordin să ni se pună la dispoziție câte 100 de exemplare din volumele I-IV și câte cel puțin 200 exemplare din volumele V-VII, în scopul arătat.

Socotim în același timp că este necesar să se continue și să se sfârșească tipărirea acestei opere, din care au mai rămas până în prezent nepublicate trei volume. Suntem informați că din volumul VIII s-a și cules, din timpul vieții regretatului coleg N. Iorga, 370 file, din care 144 sunt prevăzute chiar cu „bun de tipar”, iar manuscrisul pentru volumele IX și X se află transcris la mașină, bun pentru a fi dat la tipar.

Cum există chiar un contract cu Președinția Consiliului de Miniștri pentru tipărirea întregii lucrări și cum ar fi păcat a nu se termina tipărirea ei, vă rugăm, Domnule Ministru, să binevoiți a interveni pe lângă Domnul Președinte al Consiliului să binevoiască a da dispoziții ca, pe baza contractului în vigoare, să se imprime volumul VIII (în curs de tipar), cum și volumele IX și X, după manuscrisul existent, revizuit chiar de mult regretatul său autor.

Primiți, vă rugăm, Domnule Ministru, încredințarea prea distinsei mele considerațiuni.

L. S. / SECRETAR GENERAL,
(ss) A. Lapedatu

ANEXA 2¹⁷

Note pour Madame Iorga

Melles. Denise et Paule Fouret ont été engagées, à Paris, le 1-er février 1940, par M. le Consul de Roumanie à Paris, pour le compte de la Présidence du Conseil de Roumanie.

Voici leur situation financière pour les deux ensemble:

Sommes payées:

En lei:

Février 1940: 25 000 lei

Mars 1940: 35 000 lei

Avril, mai, juin, juillet,

août 1940: 5 mois à 28 000 lei.

En francs:

Février, mars, avril,

mai 1940: 4 mois à 4 000 francs.

Nos voyages d'arrivé (payées par le Consul de Roumanie à Paris).

Il nous reste dû:

En lei:

Septembre, octobre,

novembre 1940: 3 mois à 28 000 lei.

En francs:

Juin, juillet, août,

septembre, octobre,

novembre 1940: 6 mois à 4 000 francs par mois.

À verser à l'un de nos comptes à Paris ou à Lyon.

Nos voyages de retours.

¹³ Vezi rezoluția generalului I. Antonescu (Anexa 3)

¹⁴ Vezi Anexa 1

¹⁵ Vezi Anexa 2

¹⁶ ANR, fond PCM – Cabinetul Civil M. Antonescu, dosar 425, f. 140.

¹⁷ *Ibidem*, f. 141

N.B. Nous renouvelons à Madame Iorga la promesse que nous lui avons faite de lui rembourser les 56 000 lei que nous avons touchés pour les mois de septembre et d'octobre, dès que le Gouvernement nous les aura payés.

3.3.41

ANEXA 3¹⁸

PREȘEDINȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI

Rezoluția

Se va răspunde D-lui Miculescu confirmând primirea scrisorii și arătându-i că în privința D-nei Iorga sunt luate măsuri în sensul dorit. Să vie în cursul săptămânii la mine.

Gen. Antonescu

- VII -

Schimb de mesaje Ecaterina Titulescu – I. Antonescu

Conducător Antonescu¹⁹

Bucarest

Cannes

Nr. 3 – 18.3.1941, ora 09,20

Cu adâncă durere, vă anunț moartea iubitului meu soț.

Catherine Titulescu

Ion Antonescu
Către
Chaterine Titulescu²⁰

Cannes

Adânc mâhnit de pierderea ireparabilă pe care ați încercat-o, vă rog să primiți, Doamnă, sincerele mele condoleanțe.

General Antonescu

Nr. 8046/10 martie 1941

25 aprilie 1941

Domnule Conducător
și iubite General²¹,

Am fost adânc mișcată de sentimentele ce mi-ați exprimat cu ocazia pierderii dureroase a iubitului meu soț.

Vă mulțumesc din suflet, asemenea Doamnei Antonescu, și vă rog să credeți în sentimentele mele de credincioasă prietenie.

Caterina Titulescu

- VIII -

Ion Vinea către I. Antonescu

Domnului

General Ion Antonescu²²,

Conducătorul Statului Român

Președinția Consiliului de Miniștri,

Loco

București

Nr. 5267 – 6.4.1941, ora 20,30

Uniunea Ziariștilor Profesioniști, întruniți în adunare generală, exprimă Conducătorului Statului și marelui soldat al națiunii devotamentul și credința ei în izbânda luptei pe care o conduceți pentru dreptatea cauzei românești.

Președinte,
Ion Vinea

- IX -

**[22 iunie 1941] – Schimb de telegrame
Facultatea de Litere din București –
General I. Antonescu**

Domnului

General Ion Antonescu²³,

Comandantul de Căpetenie al Armatei

Loco

București

Nr. 16426 – 22.6.1941, ora 16

În momentul în care bravura, demnitatea și destinul neamului românesc își spun iarăși cuvântul prin bravura, demnitatea și destinul Generalului său de astăzi, Corpul Didactic și studenții Facultății de Litere din București, printre care se găsesc profesorii și studenții Facultății din Cernăuți, se închină în conștiințele lor de buni români pentru prima noua izbândă la care v-a chemat Dumnezeu și trecutul de glorie al acestui Neam. Pe drumul victoriei vă ocrotesc toți voievozii și vă urmează țara pe care o faceți să-și rostească iar cuvântul în istoria sa și a lumii.

Trăiască Patria, Regele și Conducătorul României!

Decanul Facultății de Litere,
(ss) Alexandru Marcu

Profesor I. Andrieșescu, Gh. Antonescu, N. Bănescu, Gh. Brătianu, P. Cancel, T. Capidan, D. Caracostea, N. Cartoian, Șt. Ciobanu, N. Florian, C. Giurescu, V. Grecu, D. Gusti, N. Herescu, S. Lambrino, D. Marmeliuc, L. Moraru, V. Moraru, B. Munteanu, C. Narly, I. Nistor, Gh. Oprescu, I. Petrovici, Sever Pop, D. Protopopescu, M. Ralea, Al. Rosetti, Sauciuc Săveanu, Radu Sbierea, I. Ștefănescu.

Domnului
Alexandru Marcu²⁴,
Decanul Facultății de Litere

Loco

Mulțumesc profesorilor și studenților Facultății de Litere din București pentru mărturia profunde și simțiri patriotice și pentru caldele urări făcute Patriei.

General Antonescu

¹⁸ *Ibidem*, f. 142

¹⁹ ANR, fond PCM – CM, dosar 366/1943, f. 185. Original, în limba franceză

²⁰ *Ibidem*, f. 186

²¹ *Ibidem*, f. 187

²² ANR, fond PCM – CM, dosar 366/1943, f. 299

²³ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, filele 121-122

²⁴ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, f. 119

- X -

Schimb de telegrame Regele Mihai I – General I. Antonescu

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului²⁵

Castelul Peleş, Sinaia
Nr. 41114 – 22.6.1941, ora 18,10

[Să se publice – Antonescu]²⁶

În clipele când trupele noastre trec Prutul și Codrii Bucovinei, pentru a reîntregi Sfânta Țară a Moldovei lui Ștefan cel Mare, gândul Meu se îndreaptă către Domnia Voastră, Domnule General, și către Oștirea Țării.

Vă sunt recunoscător, Domnule General, pentru că numai prin munca, tăria și străduința Domniei Voastre, Neamul întreg și cu mine trăim bucuria zilelor de glorie străbună.

Iar ostașilor noștri dragi, le urez sănătate și putere ca să statornicească, pentru vecie, dreptele granițe ale Neamului.

Trăiască în veci România!

Trăiască viteaza noastră Armată!

MIHAI R.

Academia Română, în trecutul căreia s-a înfăptuit unirea sufletească a reprezentanților românimii de pretutindeni, își îndreaptă urările sale de biruință către brava oștire română și către vrednicul ei Conducător.

Trăiască Patria în granițele ei firești, trase până unde se aude graiul românesc.

Trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I, a cărui domnie să însemne unire veșnică, deplină, a poporului român.

Să trăiți, Domnule General; fie ca faptele Dv. să se înscrie în Istoria neamului, alătura de ale tuturora din trecut, care au condus la glorioase biruințe.

PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE,
I. Simionescu

Domniei-Sale
Domnului
General Ion Antonescu
– Conducătorul Statului și
Președintele Consiliului de Miniștri –

Loco

Telegramă

Domnului
Prof. I. Simionescu²⁹,
Președintele Academiei Române

Loco

București, Președinția Consiliului de Miniștri
Nr. 114 – 23.6.1941, ora 10

Majestății Sale Regelui²⁷,

Mulțumesc respectuos Majestății Voastre pentru cuvintele de îmbărbătare și de apreciere cu care ați cinstit Armata și pe mine.

Fiți sigur, Majestate, de devotamentul nostru.

Pentru Țară și pentru Majestatea Voastră ne batem.

Pentru Țară și pentru Majestatea Voastră trebuie să învingem.

GENERAL ANTONESCU

- XI -

**Schimb de mesaje
Prof. I. Simionescu – General I. Antonescu**

ACADEMIA ROMÂNĂ
București
No. 2342

22 iunie 1941

Domnule General²⁸,

În momentele prin care trecem, înălțătoare și pline de speranțe, întreaga suflare românească are datoria sfântă de a face zid de susținere celor meniți să învie vitejia străbună.

- XII -

**Schimb de scrisori
Longin Heliade Rădulescu – Ion Antonescu**

București,
12 august 1941

Domnule General³⁰,

În aceste momente când țara întregă vă aclamă și vă sărbătorește pentru victoria din Basarabia și Bucovina de Nord, pe care le-ați recucerit României, o datorie de conștiință îmi impune să desprind din paginile istoriei noastre un adevăr și o

²⁵ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, filele 13, 19

²⁶ Adăugat cu creionul roșu în textul original

²⁷ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, filele 3, 4, 11-12, 21

²⁸ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, f. 219

²⁹ ANR, fond PCM – CM, dosar 558/1941, f. 217

³⁰ ANR, fond PCM – CM, dosar 560/1941, f. 187

constatare, care pun în lumină și mai vie nepieritoarea glorie de care v-ați acoperit în aceste evenimente.

În toată istoria noastră, plină de lupte și de dureri, în mijlocul atâtor dușmani, numai doi sunt conducătorii țării, care au avut curajul să înfrunte pe cel mai puternic din vrăjmașii noștri, pe colosul rusesc:

Unul – sunteți Dv.!

Cunosc încă din iulie anul trecut ideile ce aveți asupra pericolului rusesc pentru țara noastră și evenimentele v-au dat deplină dreptate. În clipa hotărâtoare ați tras, fără șovăire, spada contra uriașului dușman cu un curaj care va trece în legendă, și ați biruit!

Celalt³¹ – a fost, acum aproape 100 de ani, Ion Heliade Rădulescu, șeful revoluției din 1848 făcută contra Rusiei și protectoratului Țarului. Atunci, el, cu o armată de câteva mii de oameni, prin prestigiul moral ce a dat mișcării, a ținut piept 4 luni Rusiei.

În fruntea proclamației revoluției, redactată de el la 9 iunie 1848, sta scris:

„Respect la persoane, respect la proprietate. Urâsc tirania, mi-e frică de anarhie“ – principii care constituie și astăzi baza guvernării Dv.

Când, după 4 luni, năvălirea rusă goni pe Heliade și pe ceilalți membri ai locotenenței domnești și ai guvernului, ei plecară în exil, unde stătură 11 ani și ei scriseră și propagară dreptatea cauzei noastre.

Heliade scrise la Paris 3 scrisori: *Le protectorat du Tsar, Souvenirs et impressions d'un proscrit* și *Mémoires sur le mouvement de la régénération roumaine de 1848* prin care dovedi întregii Europe cum Rusia voiește să ne sugrume libertatea și existența țării noastre.

Aceste scrieri – care și astăzi sunt de strictă actualitate și care ar trebui popularizate, fiindcă de 100 de ani nimic nu s-a schimbat în această privință în mentalitatea rusească – avură atunci un mare răsunset în cercurile conducătoare ale Europei și contribuiri la declararea războiului Crimeii³², în urma căruia, prin Tratatul³³ de la Paris din 1856, ni se restituie sudul Basarabiei.

Astfel, în lunga noastră istorie – numai de două ori – la un secol interval – conducătorii țării știu să impuie imensei Rusii respectul dreptului unei țări mici, încălcat cu atâta cinică sfidare!

Să trăiți, Domnule General, pentru fericirea și gloria României!

Longin Heliade Rădulescu

București, 28 august 1941

Stimate Domnule Rădulescu³⁴,

Vă rog să primiți viile mele mulțumiri pentru cuvintele călduroase ce-mi adresați și pentru cinstea de-a lega eroicele strădanii de azi ale conștiinței românești pentru refacerea demnității și pentru reîntregirea hotarelor naționale, de mișcarea

patrioților revoluționari din 1848, pornită sub conducerea lui Ion Heliade Rădulescu împotriva umilitorului protectorat rusesc.

Primiți, vă rog, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

General Antonescu

Domniei-Sale

Domnului Longin Heliade Rădulescu

București

- XIII -

[4 noiembrie 1941] – Telegrama lui Nichifor Crainic către Mihai Antonescu

Domnului

Mihai Antonescu, Vice-Președintele Consiliului de Miniștri, București³⁵

În numele grupării „Gândirea“, regretând că n-ați putut participa personal, cum am dorit, la sărbătorirea Profesorului Gamillscheg, vă mulțumim călduros pentru frumoasa scrisoare trimisă care a cinstit în chip deosebit selecta agapă de aseară.

Nichifor Crainic

- XIV -

[31 decembrie 1941] – Telegrama lui Pamfil Șeicaru adresată lui I. Antonescu

Domnului

Mareșal Ion Antonescu³⁶,
Conducătorul Statului

București

Orșova

Nr. 676 – 31.12.1941, ora 16,00

Anul care începe să fie pe gândul Dv. și pe vrerea Nației. Dumnezeu să vă ajute.

Pamfil Șeicaru³⁷

- XV -

Schimb de telegrame Mircea Vulcănescu – I. Antonescu

Mareșalului

Antonescu³⁸,

Conducătorul Statului Român

Loco

București

Nr. 43123 – 31.12.1941, ora 21,00

Anul Nou să vă aducă sănătate, voie bună, spor în toate și bucuria împlinirii năzuințelor Domniei Voastre pentru întărirea, sporirea și întregirea neamului românesc.

Mircea Vulcănescu

³¹ Așa în original!

³² Un punct de vedere exagerat

³³ Așa în original!

³⁴ ANR, fond PCM – CM, dosar 560/1941, f. 186

³⁵ ANR, fond PCM – Cabinetul Civil M. Antonescu, dosar 389, f. 29

³⁶ ANR, fond PCM – CM, dosar 555/1942, f. 339

³⁷ Răspunsul Mareșalului (*ibidem*, f. 338)

³⁸ ANR, fond PCM – CM, dosar 555/1942, f. 395

Domnului
Mircea Vulcănescu
Str. Popa Soare, 16
Loco

Mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări pentru
Noul An.

Mareșal Antonescu

- XVI -

**[31 decembrie 1941] – Schimb de telegrame Pamfil
Șeicaru – I. Antonescu**

Mareșal Ion Antonescu³⁹
București

Anul care începe să fie pe gândul Dv. și pe vrerea nației.
Dumnezeu să vă ajute!

Pamfil Șeicaru

Domnului
Pamfil Șeicaru⁴⁰
Orșova

Vă mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări
pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

- XVII -

**[1 ianuarie 1942] – Schimb de telegrame
Liviu Rebreanu – Mareșal I. Antonescu**

Domnului
Mareșal Antonescu,
Conducătorul Statului⁴¹
București

De Anul Nou artiștii dramatici, lirici și instrumentiști vă
urează să duceți la noi izbânzi România renăscută și să
desăvârșiți unirea tuturor românilor pentru vecii vecilor.

Directorul General al
Teatrelor și Operelor,
Liviu Rebreanu

Domnului
Liviu Rebreanu⁴²,
Directorul General al Teatrelor
București

Mulțumesc călduros și vă trimit Dv., artiștilor dramatici,
lirici și instrumentiștilor cele mai bune și calde urări pentru
Noul An.

Mareșal Antonescu

- XVIII -

Prof. C. C. Giurescu către Prof. M. Antonescu

INSTITUTUL DE ISTORIE NAȚIONALĂ
DIN BUCUREȘTI

București, 20 mai 1942

Iubite domnule Ică⁴³,

Iată volumul III din *Istoria Românilor*, apărut după o muncă
de câțiva ani. Sper că nu peste mult timp să pot da la tipar și
partea a doua a lui, cuprinzând vechile instituții și cultura seco-
lelor XVII și XVIII.

Casația a admis⁴⁴, împotriva tuturor așteptărilor, recursul
lui [Ovidiu] Vlădescu și a fixat termen în toamnă. Motivul: că
nu a fost audiat de comisia de anchetă prealabilă comisiei de
judecată. De fapt, el a trimis atunci Facultății un memoriu în
care recunoaște că a scris articolul injurios din „Curentul” și își
lua întreaga răspundere. Ce ar mai fi putut spune în plus la
comisia de anchetă căreia i s-a și trimis, de altfel, acel memoriu?

Pentru a asemenea chestie formală, Casația admite recursul.
Că un profesor a fost batjocorit în chip infam și în cinstea sa
profesională și în viața sa familială, aceasta nu interesează, se
vede, Casația! Am înțeles acum adevărul vechiului dicton latin:
„summum jus summa injuria!”.

Mă întreb: ce am de făcut? Cum se poate obține dreptate în
România? Sau trebuie să ți-o faci singur?

Am încercat în câteva rânduri să te văd, n-am izbutit. Ți se
spune oare? Încerc și pe calea aceasta. Nu-ți pot spune cât
sunt de otrăvit de această continuă luptă cu toți cei care mă
lovesc fie direct, fie în ascuns (și cât de greu lucrezi în asemenea
condiții!)

Cu veche afecțiune, al dumitale,

Dinu Giurescu

- XIX -

**Cabinetul Vice Președintelui
Consiliului de Miniștri către Liviu Rebreanu**

Președinția Consiliului de Miniștri
No. 2935/30 iunie 1942

Domnule Director General⁴⁵,

Conforma dispozițiilor Domnului Vice Președinte al Con-
siliului de Miniștri,

Am onoare a vă trimite alăturat cererea D-lui Ion Rădulescu-
Radu, prin care cere încadrarea, rugându-vă să binevoiți a
dispune referat.

Primiți, vă rog, Domnule Director General, asigurarea deo-
sebitei mele considerațiuni.

Director de Cabinet

Domniei Sale
Domnului Liviu Rebreanu
Director General a Teatrelor și Operelor Române

³⁹ ANR, fond PCM – CM, dosar 555/1942, f. 339

⁴⁰ *Ibidem*, f. 338

⁴¹ ANR, fond PCM – CM, dosar 555/1942, f. 276

⁴² *Ibidem*, f. 275

⁴³ ANR, fond PCM – Cabinet M. Antonescu, dosar 457, f. 10-11

⁴⁴ Așa în original!

⁴⁵ ANR, fond PCM – Cabinet M. Antonescu, dosar 379, f. 295

- XX -

**[8 iulie 1942] – Cabinetul Vice Președintelui
Consiliului de Miniștri către Liviu Rebreanu**

Președinția Consiliului de Miniștri
No. 2935/30 iunie 1942

Domnule Director General⁴⁶,

Conform dispozițiilor Domnului Vice Președinte al
Consiliului de Miniștri,

Am onoare a vă înainta cererea D-lui Nic. Săvulescu, Artist-
Societar al Teatrului Național, prin care solicită a fi menținut un
an în bugetul teatrului, rugându-vă să binevoiți a dispune să
se trimită un referat.

Primiți, vă rog, Domnule Director General, asigurarea deose-
bitei mele considerațiuni.

Director de Cabinet

Domniei Sale

Domnului Liviu Rebreanu,

Director General a Teatrelor și Operelor Române

- XXI -

Liviu Rebreanu către Mihai Antonescu

ROMÂNIA
MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
DIRECȚIA GENERALĂ A TEATRELOR,
OPERELOR ȘI SPECTACOLELOR
Str. Brezoianu, 27
No. 6820

REFERAT

Inregistrat:

Președinția Consiliului de Miniștri
No. 004810 din 17 iulie 1942

CABINETUL

Vice Președintelui Cons. de Miniștri

Domnule Prim Ministru⁴⁷,

Asupra cererii d-lui Ion Rădulescu-Radu, înregistrată la No.
2935, avem onoarea a relata următoarele:

D-l Ion Rădulescu-Radu, artist auxiliar, nu este lipsit de
calități pentru a activa util în cadrul Teatrului Național. Promova-
rea în cadrul permanent depinde de vacanțele ce se ivesc, dat
fiind că numărul artiștilor e limitat prin lege. Când vom avea
locuri libere și dacă vor fi candidați mai talentați, petiționarul
va fi luat negreșit în considerație. În așteptare, pentru a-i recu-
noaște activitatea harnică și a-i ușura situația materială, i-am
acordat un supliment lunar de salariu dintr-un fond cu desti-
nația respectivă. Am făcut și menținem aceasta înainte de-a fi
luat cunoștință de plângerea prezentă pe care o socotim

incompatibilă cu demnitatea unui artist de talent.

Director General,
Liviu Rebreanu

LS

Domniei Sale

Domnului Prim Ministru și Președinte al
Consiliului de Miniștri

- XXII-

Prof. C. C. Giurescu către Prof. M. Antonescu

ROMÂNIA
MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE
ȘI AL CULTELOR
INSTITUTUL DE ISTORIE
NAȚIONALĂ DIN BUCUREȘTI
Directorul

Predeal, 11.VIII.1942

Iubite Domnule Ică⁴⁸,

Te rog primește a patra ediție a primului volum din *Istoria
Românilor*, precum și broșura despre rolul european al neamului
nostru; ultima pagină a acestei broșuri cuprinde o veche cre-
dință și atitudine a mea în ce privește Rusia. Să dea Dumnezeu
ca, de data asta, problema să fie definitiv rezolvată.

Cu veche afecțiune, al dumatile

Dinu Giurescu

PS – Villa⁴⁹ de la Mangalia a fost spartă de un sublocotenent
Bârsan (de rezervă); există proces-verbal dresat de poliție și
confirmat de un alt ofițer. De altfel, foarte multe ville⁵⁰ au fost
jefuite; poliția e *inexistentă*⁵¹; și comisarul și sub-comisarul
sunt cu totul sub ce trebuie.

Mulțumesc din toată inima,

Dinu Giurescu

- XXIII -

Prof. I. Petrovici către Prof. M. Antonescu

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
CABINETUL MINISTRULUI

20 august 1942

Domnule Prim Ministru⁵²,

Prin intrarea D-lui Profesor Fiñescu în guvern, a devenit
vacant locul de decan al Facultății juridice din București.

Cred că nu pot lua nici o măsură de împlinire a golului fără
să am în prealabil opinia Dv., care, ca profesor la această
facultate și ca dascăl profund atașat de catedră și de instituția
respectivă, nu vă puteți desinteresa de această chestiune. Ce
pot să vă spun e că D-l Anibal Teodorescu m-a vizitat ieri

⁴⁸ ANR, fond PCM – Cabinet M. Antonescu, dosar 457, f. 12-13

⁴⁹ Așa în original!

⁵⁰ Așa în original!

⁵¹ Așa în original!

⁵² ANR, fond PCM – Cabinet M. Antonescu, dosar 457, f. 4

rugându-mă să-l am în vedere pentru acest post, de la care a fost înlăturat – pare-se de către legionari cu oarecare brutalitate.

I-am răspuns că mă voi consulta cu Dv.

În așteptarea răspunsului vă rog să primiți distinsele mele salutări.

I. Petrovici

- XXIV -

Prof. P. P. Panaitescu către Prof. M. Antonescu

București, 21 decembrie [1942]

Primită în ziua de
14 ianuarie 1943⁵³

Domnule prim ministru⁵⁴,

Acum câțva timp, răspunzând la o scrisoare a mea, ați avut amabilitatea să-mi comunicați că, deși sunteți foarte ocupat, ați găsi totuși un moment spre a mă primi, dacă este necesar. Nu am vrut atunci să vă tulbur în multiplele griji, ce știu că le aveți. Mă văd însă acum silit de împrejurări să mă folosesc de amabilitatea ce mi-ați arătat și să vă rog să binevoiți a mă primi, dacă se poate, cât de curând.

Deși mi-am impus de multă vreme o rezervă completă, mă văd iarăși amenințat în libertatea mea și în activitatea mea științifică prin deosebite învinuiri nedrepte de care nu am cum să mă apăr.

De aceea aș avea nevoia să mă ascultați câteva minute. Cu acest prilej nădăjduiesc că poate nu veți refuza să schimbați cu mine și câteva considerații de ordin mai general.

Primiți vă rog, domnule prim ministru, încredințarea sentimentelor mele de aleasă stimă.

P. P. Panaitescu

Aleea Alexandru 35 – Parcul Filipescu / Tel. 2.30.50

- XXV -

I. Al. Brătescu-Voinești către Ion Antonescu

Domnule Mareșal⁵⁵,

Te rog, te conjur, dă-mi autorizația să public acest articol pe care îl socotesc foarte necesar, pentru spulberarea ticăloșiei ce se comite, punându-se în circulație zvonuri perfide privitoare la sănătatea dumitale⁵⁶.

Cu cele mai distinse sentimente.

Brătescu Voinești

25/II 1943

ANEXĂ

Iubite și Stimate Domnule Brătescu⁵⁷,

Să mă ierți dacă am să te rog să renunți la publicarea articolului D-tale:

1. Fiindcă este mai bine ca adversarii să te socotească mai bine mort decât viu, decât să te socotești viu când ești mort.

2. Nu este momentul să fac public nici o declarație politică. Generalul Pantazi ca exponent al Armatei a spus clar și răspicat ce avem datoria să facem⁵⁸ și ce ne impune un sentiment elementar de onoare.

Când intri în război pentru drepturile sfinte ale Neamului cu gândul, iartă-mi expresia neacademică, să tragi chiulul, îți bați joc nu numai de tine, ci și de morții și de istoria noastră care trebuie să rămână nepătată.

Am încredere în judecata acestei istorii pentru acțiunea mea de astăzi.

3. Nu vreau să atac public pe nimeni.

Am luptat pentru înfrățire. Stau și astăzi și voi sta oricare ar fi neînțelegerea altora pe această linie.

Primește te rog o amicală și cordial strângere de mână.

Mareșal Antonescu

- XXVI -

Schimb de telegrame Nichifor Crainic – I. Antonescu

Domnului
Mareșal Ion Antonescu⁵⁹,
Conducătorul Statului

București

București
Nr. 5022 – 26.4.1943

Hristos a înviat, Domnule Mareșal. Biruința lui fie biruința României, a cărei spadă ați ridicat-o vitejește în numele crucii.
Nichifor Crainic

Domnului
Nichifor Crainic⁶⁰

Strada Vasile Conta, nr. 5
București

Vila Predeal
Nr. 140 – 30.4.1943, ora 16,25

Vă mulțumesc călduros și vă rog să primiți cele mai bune urări de Sf. Paști.

Mareșal Antonescu

⁵³ M. Antonescu a adăugat: „Actele mele“

⁵⁴ ANR, fond PCM – Cabinetul Civil M. Antonescu, dosar 457, f. 79

⁵⁵ ANR, fond PCM – CM, dosar 103/1943, f. 10

⁵⁶ Vezi în anexă răspunsul destinatarului

⁵⁷ ANR, fond PCM – CM, dosar 103/1943, filele 13-14

⁵⁸ După eșecul de la Stalingrad

⁵⁹ ANR, fond PCM – CM, dosar 366/1943, f. 462

⁶⁰ *Ibidem*, f. 461

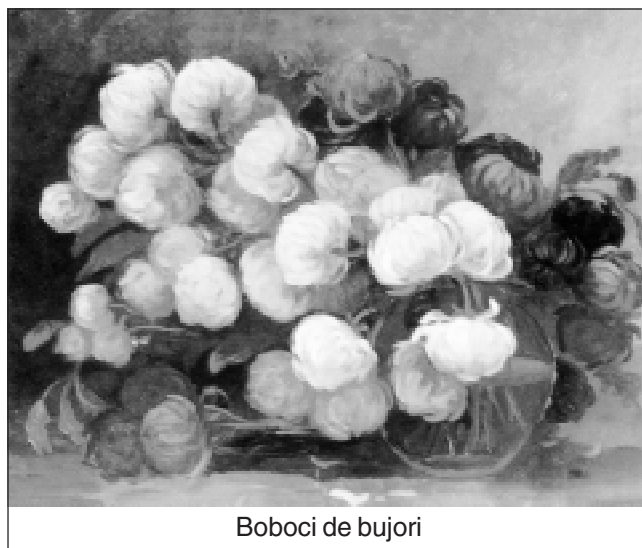
- XXVII -

Schimb de mesaje Prof. Al. Marcu – I. Antonescu

Domniei Sale
Domnului Mareșal Ion Antonescu⁶¹,
Conducătorul Statului Român
București
Nr. 6766 – 15.6.1943, ora 22,30

La împlinirea celor 61 de ani, urându-vă sănătate deplină și viață cât mai lungă pentru binele Patriei, vă rog să primiți omagiul meu respectuos de admirație și devotament.

Ministru Subsecretar de Stat,
Alexandru Marcu

Boboci de bujori

Domnului
Profesor Alexandru Marcu⁶²,
Ministru Subsecretar de Stat
Loco

Vă rog să primiți viile mele mulțumiri pentru bunele urări ce-mi faceți cu ocazia aniversării zilei mele de naștere.

Mareșal Antonescu
Nr. 8723/17.VI.1943

- XXVIII -

Schimb de mesaje Prof. I. Petrovici – I. Antonescu

Domnului
Mareșal Antonescu⁶³,
Conducătorul Statului Român
București
Nr. 761 – 16.6.1943, ora 16,00
Loco

Vă rog să primiți felicitări omagiale pentru ziua nașterii.
Profesor Ion Petrovici

Domnului
Profesor Ion Petrovici⁶⁴,
Ministrul Culturii Naționale
Loco

Vă mulțumesc călduros pentru felicitările trimise.
Mareșal Antonescu
Nr. 8723/17.VI.1943

- XXIX -

**Ministerul Justiției către Președinția Consiliului de Miniștri,
în problema redobândirii cetățeniei române de către
urmașele lui Titu Maiorescu**

ROMÂNIA
MINISTERUL JUSTIȚIEI
Direcțiunea Juridică
No. 177322/8 decembrie 1943

Domnule Secretar General⁶⁵,

La adresa Dv. cu No. 310.193 din 20 noiembrie a.c., am onoarea a vă comunica, referitor la chestiunea naturalizării Doamnei Livia Dymsza născută Titu Maiorescu și a fiicelor sale Livia Dymsza (necăsătorită) și Jeanine Plater-Zyberk, că – în conformitate cu dispozițiunile legii în vigoare pentru dobândirea și pierderea naționalității române – petiționara Livia Dymsza, fiind văduvă încă din anul 1918, poate obține redobândirea cetățeniei române pierdută prin căsătoria cu supusul lituanian Dymsza, iar fiica sa cu numele tot de Livia Dymsza are posibilitatea de a deveni cetățeană română prin naturalizare, după dreptul comun, eventual cu dispensa stagiului de 10 ani dacă va face dovada că îndeplinește una din condițiunile prescrite de art. 11 din citata lege.

În ce privește pe cealaltă fiică, cu numele Jeanine Plater-Zyberk, care este căsătorită cu un lituanian deportat în Siberia în anul 1941, dânsa, nefiind nici văduvă – nici divorțată, nu poate să-și schimbe naționalitatea pe calea prevăzută de legea naționalității române.

Singura acțiune simplă și rapidă pentru regularizarea situațiunii juridice a celor trei doamne, descendente ale lui Titu Maiorescu, după cum ni se afirmă, ar fi să li se acorde cetățenia română printr-un decret-lege special⁶⁶, care să le scutească de formalitățile complicate prevăzute de legea

⁶¹ ANR, fond PCM – CM, dosar 442/1943, f. 104

⁶² *Ibidem*, f. 103

⁶³ ANR, fond PCM – CM, dosar 442/1943, f. 98

⁶⁴ *Ibidem*, f. 97

⁶⁵ ANR, fond PCM – Cabinetul Civil Mihai Antonescu, dosar 419, f. 79.

⁶⁶ Potrivit Notei Secretariatului General al Cabinetului Civil din 11 decembrie 1943, Mareșalul Antonescu a pus următoarea rezoluție pe această recomandare: „Da“ (*ibidem*, f. 78)

naționalității române.

Aceasta ar fi și soluțiunea propusă de D-I Ministru al Justiției.

Primiți, vă rog, Domnule Secretar General, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

p. Ministru,
Damian Ștefănescu

p. Director,
Emil Diaconescu

Domniei-Sale
Domnului Ioan A. Rădulescu
Secretar General al Președinției
Consiliului de Miniștri

- XXX -

Schimb de mesaje Mircea Vulcănescu – I. Antonescu

Mareșalului
Ion Antonescu⁶⁷,
Conducătorul Statului Român

București

București
Nr. 84 1302 – 28.12.1943, ora 15,30

Un An Nou cu sănătate, voie bună, spor și izbândă în toate pentru înălțarea neamului și bucurii personale vă dorește, din toată inima,

Mircea Vulcănescu

Domnului
Mircea Vulcănescu⁶⁸,
Subsecretar de Stat al Finanțelor

Loco

Vă mulțumesc și vă rog să primiți cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

- XXXI -

Schimb de telegrame C. Argetoianu – I. Antonescu

Mareșal Antonescu⁶⁹,
Conducătorul Statului

București

București
Nr. 4393 – 30.12.1943, ora 13, 00

Ca orice român conștient de greutatea vremurilor, vă urez sănătate și izbândă.

C. Argetoianu
Victor Emanuel, 36
București

Domnului
Constantin Argetoianu⁷⁰

Str. Victor Emanuel, 36
București

Vă rog să primiți, Domnule Argetoianu, cele mai calde mulțumiri pentru gândul trimis și vă urez un An Nou fericit.

Mareșal Antonescu

Nr. 9497/30.12.1943

- XXXII -

Schimb de telegrame G. G. Mironescu – I. Antonescu

Domnului
Mareșal Ion Antonescu⁷¹,
Conducătorul Statului Român

București

București
Nr. 362755 – 31.12.1943, ora 19, 00

Cu ocazia Anului Nou, vă rog să primiți urările mele cele mai bune de sănătate și viață îndelungată. Urez să conduceți la izbândă poporul român în aceste extrem de grele împrejurări, dobândind dreptate pentru neamul românesc, cu întregirea hotarelor lui firești.

George Mironescu,
Fost Prim Ministru
Calea Rahovei, 157

Domnului
George Mironescu⁷²

Calea Rahovei, 157,
București

Vă mulțumesc călduros și vă rog să primiți, Domnule Mironescu, cele mai bune urări pentru Noul An.

Dumnezeu să ne ajute.

Mareșal Antonescu
Nr. 9497/30.XII.1943

- XXXIII -

Schimb de mesaje Prof. A. C. Cuza – I. Antonescu

Excelenței Sale
Mareșal Ion Antonescu⁷³,
Conducătorul Statului

București

Iași
Nr. 1295 – 31.12.1943, ora 24, 00

⁶⁷ ANR, fond PCM – CM, dosar 445/1943, f. 147

⁶⁸ *Ibidem*, f. 145

⁶⁹ ANR, fond PCM – CM, dosar 445/1943, f. 212

⁷⁰ *Ibidem*, f. 211

⁷¹ ANR, fond PCM – CM, dosar 445/1943, filele 208-209

⁷² *Ibidem*, f. 207

⁷³ ANR, fond PCM – CM, dosar 445/1943, filele 200-201

Vă rog a primi urările mele cele mai călduroase de sănătate și izbândă glorioasă.

A. C. Cuza

Domnului
Profesor A. C. Cuza⁷⁴

Iași

Vă mulțumesc din inimă, Domnule Profesor, și vă rog să primiți cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

- XXXIV -

**Schimb de telegrame
Mareșal I. Antonescu – Papa Pius XII**

București, 31 decembrie 1943

Sanctității Sale
Papa Pius XII⁷⁵

Cetatea Vaticanului

Rog pe Sanctitatea Voastră să binevoiască a primi urările respectuoase și călduroase pe care le adresez Sanctității Voastre cu prilejul Noului An.

Mareșal Antonescu

Vatican, 3.1.1944

Excelenței Sale
Mareșalului Ion Antonescu⁷⁶

București

Confirmând primirea urărilor pe care ni le-ați adresat, vă transmitem din toată inima ceea ce noi am exprimat Domnului în acest an – pentru persoana Dv. și pentru țara Dv. nobilă.

Pius XII

- XXXV -

**Scrisoarea
Prof. D. Caracostea destinată Colonelului Romeo Zaharia**

FUNDAȚIA REGALĂ PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ
Nr. 485

București, 7 februarie 1944

D-sale
D-lui Colonel Romeo Zaharia⁷⁷
Președinția Consiliului de Miniștri,
Loco

O dată cu aceasta am onoarea a vă remite volumele mai jos

⁷⁴ *Ibidem*

⁷⁵ ANR, fond PCM – CM, dosar 445/1943, f. 77 (original în limba franceză)

⁷⁶ *Ibidem*

⁷⁷ ANR, fond PCM – CM, dosar 202/1944, f. 368

notate în exemplare de lux, rugându-vă să binevoiți a le înmâna Domnului Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului Român:

1. M. Eminescu	<i>Opere</i> , vol. II, ediția Perpessicius
2. D. Caracostea	<i>Critice literare</i> , vol. II
3. Shakespeare	<i>Othello</i>
4. N. Bărbulescu	<i>Din tainele derivatelor</i>
5. I. Luca	<i>Amon-Ra</i>
6. Lucian Blaga	<i>Trilogia cunoașterii</i>
7. M. Beniuc	<i>Versuri</i>
8. S. Mehedinți	<i>Opere</i> , vol I, partea II
9. Al. Macedonski	<i>Opere</i> , vol. III
10. Ing. Manea	<i>Elemente de exploatarea fabricilor</i>
11. I. Simionescu	<i>Țara noastră</i> , ed. III
12. Dr. Paulescu	<i>Opere</i> , vol. I
13. Cervantes	<i>Don Quijote</i>

Primiți, vă rog, Domnule Colonel, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

LS/Director,
Prof. D. Caracostea

- XXXVI -

Telegrama adresată de I. Antonescu lui George Enescu

Domnului
George Enescu⁷⁸

Loco

De ziua numelui, vă rog să primiți cele mai bune urări de bine.

Mareșal Antonescu

Nr. 8346/944 – 23.IV

Ulicioară în umbră

⁷⁸ ANR, fond PCM – CM, dosar 202/1944, f. 319

⁷⁹ ANR, fond PCM – Cabinetul Civil M. Antonescu, dosar 386, f. 24, 26

- XXXVII -

**[10 mai 1944] – Telegrama adresată de
Olivera Salazar Mareșalului Ion Antonescu**

Excelenței Sale
Mareșal Antonescu,
Conducătorul României, București⁷⁹

Rog Excelența Voastră să primească expresia viei mele
recunoștințe și asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Olivera Salazar
Elena

Sinaia, Castel Peleş
Nr. 24 – 2.6.1944, ora 18,00

Din toată inima, vă urez o sărbătoare fericită și mulți ani, cu
deplină sănătate și mulțumire sufletească.

Elena

Majestății Sale
Regina Elena⁸⁴

Sinaia

Vila Predeal
Nr. 521 – 4.6.1944, ora 20,55

Mulțumesc cu aceleași sentimente respectuoase și devo-
tate Majestății Voastre.

Mareșal Antonescu

- XXXVIII -

**[2 iunie 1944] – Schimb de telegrame
Regele Mihai I – Mareșal I. Antonescu,
cu prilejul zilei de naștere a Conducătorului Statului**

Domnului
Mareșal Ion Antonescu⁸⁰

Castel Peleş
Nr. 1 – 2.6.1944, ora 11,00

Cu ocazia zilei de naștere, scumpa mea mamă și cu mine vă
exprimăm urările noastre de multă sănătate și viață îndelun-
gată⁸¹.

Mihai R.

Majestății Sale
Regelui Mihai I⁸²

Castelul Peleş, Sinaia

Mulțumesc respectuos Majestăților Voastre pentru
deosebita atențiune.

Mareșal Antonescu

Nr. 8386 din 2 iunie 1944

- XXXIX -

**Schimb de telegrame
Regina-Mamă Elena – Mareșalul I. Antonescu**

Domnului
Mareșal Ion Antonescu⁸³,
Conducătorul Statului

București

- XL -

Invitație adresată Mareșalului I. Antonescu

COMITETUL DE INIȚIATIVĂ
pentru

SĂPAREA CETĂȚILOR DACE
DIN MUNȚII SEBEȘULUI

București, Calea Victoriei, 57 București, 4 iulie 1944

Prof. Gh. I. Brătianu
Const. Daicoviciu
Dr. Sabin Manuilă
Mircea Vulcănescu
Colonel Gabriel Gheorghiu
Anton Golopenția
Ion Conea

Domniei-Sale
Domnului Mareșal Ion Antonescu⁸⁵,
Conducătorul Statului

Domnule Mareșal,

În lipsa D-lui Gheorghe I. Brătianu, Președintele Comite-
tului de inițiativă pentru săparea cetăților dace din Munții Se-
beșului, avem onoarea de a Vă înainta alăturata invitație la
inaugurarea campaniei de săpături din această vară⁸⁶, care va
avea loc în ziua de 9 iulie la Costești-Hunedoara.

Primiți, Domnule Mareșal, asigurarea celei mai înalte consi-
derațiuni⁸⁷.

ss/ I. Conea

⁸⁰ ANR, fond PCM – CM, dosar 258/1944, f. 57

⁸¹ Pentru comentarii pe marginea semnificației acestui document vezi
Gh. Buzatu, *Probe epistolare ale loviturii de stat de la 23 august 1944*,
comunicare susținută în cadrul Centrului de Istorie și Civilizație
Europeană al Filialei Iași a Academiei Române, 25 mai 2006 (sub tipar,
Constanța, „Anuarul” Muzeului Marinei Militare).

⁸² ANR, fond PCM – CM, dosar 258/1944, f. 59

⁸³ ANR, fond PCM – CM, dosar 258/1944, f. 62

⁸⁴ *Ibidem*, f. 60 verso

⁸⁵ ANR, fond PCM – CM, dosar 202/1944, f. 247

⁸⁶ Anexate *Invitația* (*ibidem*, f. 248) și *Programul inaugurării din 9
iulie 1944* (*ibidem*, filele 249-150)

⁸⁷ Pe fila respectivă s-a consemnat: „Domnul Mareșal nu este în
București. Dosar” (*ibidem*, f. 247)